

תראו מי מדבא הקשיבו מי מאשיים. אבו מאזן סומך בודאי על זכרונו הקצר של העולם. רגע, אבל גם אנחנו שומעים. כנראה שהוא סומך על כך שאנחנו מסוגלים לספוג כל ריקה ולהגיד שזה גשם. לשבת, לקונן, ולא לעשות דבר. אבו מאזן האשים את ישראל העושה "שימוש בשיטות הכי שפלות כדי למחוק כל סממן ערבי, איסלאמי ונוצרי ממוזרח ירושלים". אתה זוכר מה היה כאן לפני יוני 1967? מה עם בית העלמין בהר הזיתים ששם טמונה סבתא שלי? איך הם פגעו בעתיקות הר הבית. מה עם חופש הדת והפולחן?

מספיק לספוג. מילים לא יועילו. יש לעשות מעשה ועכשיו. משה נלחם ברע שנגלה לפניו בירידתו מההר בשבירת הלוחות. "ישר כוחך ששיברת" (שבת פז, א) אמר הקב"ה למשה לאחר שהיה לו ספק אם עשה את הדבר הנכון.

הראי"ה קוק כותב (עין איה - שבת פ"א אות עה) כי קיימות שתי תפיסות כיצד משחררים את העולם מהרע שדבק בו. הדרך האחת להרוס הכל ולבנות מחדש. התפיסה השניה היא לתקן מבלי לשבור, לתקן בסבלנות, באורך רוח וזמן את "המגרעות שבמציאות..." הלוחות נשתברו וניתנו לוחות חדשים. הנצי"ב מסביר שבהבדל מלוחות ראשונים, הלוחות השניים היתה השתתפות עמל האדם עם סייעתא דשמיא - הכתיבה של הקב"ה והעשייה של משה. השבירה מומלצת רק אם יש שינוי לטובה כמו בלוחות השניים. בחיי היום יום, במלחמה נגד אלה שמנסים לשנות את המציאות, אין ערך לשבירת הכלים. כאן יש לפעול בסבלנות, בנחישות כדי להחזיר את המציאות למקומה.

דברי הבלע של אבו מאזן שאל אקצא בסכנה, היא זריעת חול בעניים והיפוך המציאות. כמעט 45 שנים שישאל ויתרה על הר הבית. ישראל מסרה בפועל את המקום הקדוש ביותר לעם היהודי (באיזה מקום של קדושה נמצא הר הבית אצל המוסלמים?) לניהול המוסלמים, על אף נסיון העבר שיש לנו עם שמירתם על המורשת היהודית. חשבנו שהם ילמדו מאיתנו, יגנו על קדשי ישראל כשם שאנחנו מתנהגים, לא ישחיתו וישמרו את ההיסטוריה היהודית כשם שאנחנו מתנהגים עם קודשי העמים. אז חשבנו!!

"ליהודים אין קשר לירושלים, ירושלים היא עיר ערבית זה 3,000 שנה, סיפור קיומו של בית המקדש הוא טענה ישראלית ללא ביסוס" - אלה רק חלק מהטענות שנשמעו בדוחה שבקטאר, בוועידה המוסלמית להגנה על ירושלים, בנוסף לדבריו של אבו מאזן, ובהשתתפות חברי כנסת ערבים.

הפולשתינים לא רק מדברים. לא היינו צריכים לקרוא את הכתבה ב-7 ימים של עתון ידיעות אחרונות בשבת (24.2.12) המזהירה מהשתלטות הוואקף על הר הבית. על הפקרות, ברבריות ופשע שנעשים ע"י הוואקף בהסתר במטרה ברורה למחות כל זכר להיסטוריה היהודית בהר הבית.

די, אסור לשתוק. לא צריך להרוס את אל אקצא כדי לתקן את המציאות. יש לעמוד על כך שהחפירות יתבצעו כדי בנחישות ובעשייה שלנו. בחכמה ובסבלנות יש לעשות הכל כדי להחזיר את הר הבית למציאות הנכונה. למציאות שבה יהיה הר הבית לפחות מקום פולחן לכל הדתות והחזרת הקדושה היהודית לה. יש להחזיר את השכינה אל ההר "וכבוד ה' מלא את המשכן". העולם נברא לשימוש האדם. "אל תקרי בניך אלא בוניך" (ברכות סד, א) אומרים חז"ל: כי האדם במעשיו הטובים הוא המסדר עולמות העליונים כבונה המסדר בניינו, ובהיפך "מהרסיך ומחריבך מנך יצאו". ההתנהגות השלילית של האדם הסירה את השכינה ששרתה בעולמנו התחתון עם בריאת העולם. הגיע הזמן לשנות את המציאות ולהחזיר השכינה לתוכנו.

בס"ד מפעל תפילין יצור בתי תפילין גסות מהודרות בנל הנוסחאות

בהשגחת הרב משה שאול קליין שלי"ם מו"צ בדר"ץ דמון הגד"ש ואורגן שלי"ם א.

בדיקת תפילין ותקונים במקום עורכים בדיקת מחשב למזוזות, פרשיות וכו'.

לפניה, להתייעצות ולהזמנה: 09-8870673

מתמחים בייצור של דברי מאפה בשיטה חדשנית - ב"טעם של פעם"

מאפיית הכהנים

סניפי הרשת: חדש: אור יהודה: ההגנה 12, טל: 03-6045412 חולון: המרכבה 73, טל: 03-5507077 תל-אביב: יגאל אלון 126 "קופי שופ", טל: 03-6964865 גבעתיים: כורזין 5, טל: 03-5713554 ויצמן 24 "קופי שופ", טל: 03-5718348 תכוצות ישראל 6 "קופי שופ", טל: 03-5713554

כשר בהשגחת הרבנות חולון, גבעתיים ואור יהודה

עֵנַג שֶׁבֶת

פרשת: כי תשא - ויקהל פקודי פרשת

ט"ו באדר ה'תשע"ב יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים עלילוי נשמת בעלי, אבינו וסבנו הרב אורי דסברג ז"ל (09.03.2012)

מועדי השבת כי תשא ער"ש מוצ"ש

י-ם	17.07	18.20
ת"א	17.22	18.22
ח'פה	17.13	18.21
ב"ש	17.25	18.23
אילת	17.18	18.21

זמני היום והלמודים היומיים:

משבת כי תשא - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.19 - 4.27
זמן הנחת תפילין	4.49 - 4.57
הנץ החמה (מישור)	5.50 - 5.58
הנץ החמה (הנראה)	5.54 - 6.02
ס"ז ק"ש מג"א	8.04 - 8.09
חצות היום	11.49 - 11.51
מנחה גדולה	12.20 - 12.22
שקיעת החמה	17.49 - 17.45
צאת הכוכבים ב'	18.39 - 18.35

דף יומי: תמורה כד - ל

מועדי השבת ויקהל פקודי ער"ש מוצ"ש

י-ם	17.12	18.25
ת"א	17.27	18.27
ח'פה	17.18	18.27
ב"ש	17.30	18.28
אילת	17.23	18.26

זמני היום והלמודים היומיים:

משבת ויקהל פקודי - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.09 - 4.18
זמן הנחת תפילין	4.39 - 4.48
הנץ החמה (מישור)	5.41 - 5.49
הנץ החמה (הנראה)	5.45 - 5.53
ס"ז ק"ש מג"א	7.58 - 8.03
חצות היום	11.47 - 11.49
מנחה גדולה	12.18 - 12.20
שקיעת החמה	17.54 - 17.50
צאת הכוכבים ב'	18.44 - 18.40

דף יומי: תמורה לא - כריתות ד

זמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "זמן" ובקשתך למספר 1315.

לדוגמא: זמן שקיעה מתח בטבריה את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת ב"מדדע יהודי" www.moreshet.co.il יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן כתובות: רח' בלון 3, ת"א טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054 דוא"ל: smuladv@netvision.net.il דפוס: אקסטרה פרינט 50-54-1700-50

בצלאל - האמן כמנהיג

אמר רבי יצחק אין מעמידין פרנס על הצבור אלא אם כן נמלכים בצבור שנאמר ראו קרא ה' בשם בצלאל אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה משה הגון עליך בצלאל אמר לו ריבונו של עולם אם לפניך הגון לפני לא כל שכן אמר לו אף על פי כן לך אמור להם הלך ואמר להם לישראל הגון עליכם בצלאל אמרו לו אם לפני הקדוש ברוך הוא ולפניך הוא הגון לפנינו לא כל שכן. (ברכות דף נה/א).

יש לבחון מדוע הדרשן רואה בבצלאל פרנס? ומדוע דווקא ממנו נוכל ללמוד על הצורך להתאים מנהיג המקובל על הציבור? ואם אכן קיים ערך בכך, שצריכים להימלך בציבור, מדוע בכל שרשרת ההתייעצויות יש התבטלות בפני היררכיה גבוהה? ניתן לגזור מהמדרש, שהאמן נתפס כסוג של מנהיג למרות שאין לו סמכות של כפיה על האנשים. ונראה שהדרשן הסיק את הדבר מכך שהקב"ה בעצמו התערב במינוי בדומה למעורבות אלוהית בבחירת מלך. זה קשור להשפעה האדירה של הדימויים שהוא מייצר ובוזא מעצב את התודעה של העם ביחס אל הקודש.

הדימויים יוצרים מציאות נפשית, אם יעשה זאת מי שאינו מדויק ואינו מכוון הוא עלול להטביע בעם מושגים מעוותים שידרדרו אותם לעבודה זרה. כאשר העם נשאל להסכים למינוי של בצלאל העם מבין שרק מינוי של הקב"ה יכול לסמן את האמן שידע לתווך את המופשט אל המוחשי. לכן כולם מבטלים את דעתם בפני רצונו של מקום. והרי זהו העניין להימלך בציבור, לא בגלל שהציבור יודע יותר טוב אלא שנדרשת קבלה מרצון של הציבור עם קוצר ידיעתם וסמיכות דעתם על משה ועל הקב"ה בעצמו.

נדרש לברר מהי אמנות, והאם האמן הוא בעל כשרון או איש רוח? אכן יש אמנים שהיכולות שלהם מוגבלות לכישרון מלאכה, אבל יש אמנים שהם אנשי רוח, שהאמנות היא כלי ביטוי לעולם פנימי עשיר. כדי להבחין בין השניים צריכים לימוד וחינוך לרגישות אמנותית. בצלאל בוודאי לא היה רק בעל מלאכה, ה' קרא בשמו כמי שראוי לעצב את המשכן, מפני חכמת הלב שלו. היכולת שלו לחשוב מחשבות בכסף, בזבה ובנחושות.

אמנות יהודית מקורית צריכה להיעשות על ידי אנשי רוח. אמנות של חכמת הלב היוצאת מאת אנשים גדולים חושבי מחשבות. זה צריך להיות בית מדרש שבו עורכים ביוררים מסויים ושפת האסתטיקה, זוהי שפה שהיא לא רק חכמת השכל אלא בעיקר חכמת הלב. וכלי הטיפול הם לא רק העיון השכלי אלא גם הרגש והדמיון. בית מדרש כזה יוכל להסעיר את בית המדרש המסורתי, ולהעניק לו חומרי בעירה לריבוי ממדים של תורה.

אי אפשר להתעלם מצימאון גדול של הדור הזה לאמנות. הסימנים מצביעים על דחף מלמטה, והשתוקקות לחומרי אמנות יהודית-ישראלית מקורית במוזיקה, בתיאטרון, בשירה, בספרות ובקולנוע. היכולת שלנו כציבור דתי-לאומי לתת מענה לצורך הזה מותנית בראש ובראשונה במתן ההכרה לאמנות כאגף של בית המדרש. אחרת, הציירים יהיו ועדת קישוט, המוזיקאים יעשו שמח, המשוררים יחרזו חרוזים שנונים, והסופרים ישתעשעו במעשיות. זה דורש חשיבה וברור מעמיק בכל שדרות החינוך. רק מתוך אלפי הנכנסים לחוג אמנות יצאו הבודדים שיביאו אור חדש.

הרב **מרדכי ורדי**, רב הישוב ראש צורים, ראש מגמת תסריטאות בה"ס לקולנוע מעלה, ראש בית המדרש ביה"ס למוזיקה מזמור

העלון מוקדש לזכר ולע"נ **ישראל איסר מר** ז"ל נפטר ב-כ' באדר תשמ"ז. יהי זכרו ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ **ישראל (אלה) גרשון הוטרר** ז"ל נפטרה ב-כ' בשבט תשע"ב, במלאת שלושים לפטירתה. יהי זכרה ברוך!

דיני השבוע ומנהגיו

שבת פרשת כי תשא

ההפטרה: "ויהי ימים רבים" (מלכים א' יח, א).

שבת פרשת פרה ויקהל פקודי

מוציאים שני ספרי תורה. בראשון 7 קרואים בפרשת השבוע, בספר השני קרואים למפטייר בפרשת חקת (במדבר יט, א).

ההפטרה: "ויהי דבר ה' אלי" (יחזקאל לו, ז).

מברכים החודש: ניסן

ראש חודש ניסן ביום שבת קודש הבא עלינו לטובה.

המולד: ליל שביעי שעה 9, 33 דקות ו-2 חלקים.

לא אומרים את הרחמים ולא מזכירים שמות במנחה אומרים "צדקתך".

יום חמישי כ"ח באדר, אומרים יום כיפור קטן. אומרים תחנון במנחה.

פרשת פרה ממאמרי הרב חיים זוננפלד, ב"ענג שבת"

בתלמוד ירושלמי (מגילה פ"ג ה"ה) אמרו: "בדין הוא שתקדים פרשת החודש לפרשת פרה אדומה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני לו נשרפה הפרה. ולמה אמרו תקדים פרה אדומה? מפני שהיא טהרתן של ישראל" - כלומר, מטומאת מת כדי שלא יידחו מהקרבנות הפסח בחודש ניסן לפסח שני בגלל טומאת מת.

בספר כלבו (סימן מו) כתב: "ולמה קורין פרשת פרה בשלישית, שכן אמרו ז"ל דורשין בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום, וטמא לא היה יכול לעשות פסח עד אחר הזאה והטהרה, ולפיכך קורין פרשת פרה בשלישית שיש בה הלכות טהרה ודיני הזאה, כדי שילמדו ישראל לטהר עצמן לפני הפסח ויעשו הפסח בטהרה".

"שואלין בהלכות פסח, קודם לפסח שלושים יום"

(שולחן ערוך תכט, א)

בגמרא (פסחים ו, א) נאמר שמצוות ביעור חמץ מתחילה בתקופה של שלושים יום לפני הפסח, זהו הזמן ששייך כבר למצוות החג, שהרי אמרו 'שואלין ודורשין בהלכות הפסח שלושים יום קודם לפסח'.

יש המקשים ממגילה (לב, א) שהרי משה תיקן להם לישראל שיהיו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח, חג בחו וכו'. יש תירוץ שונים ונראה שמשם התכוון להלכה ממש והמוקדם (שלושים יום) נקבע להכנה ועיון לחג. בודאי לפני חג הפסח שיש להכינו מבחינת כשרות לחג, חיוב דאורייתא ועוד דברים רבים. אם כן, כבר במוצאי פורים מצווה להתחיל וללמוד את הלכות החג, כמו: ביעור חמץ, בדיקת חמץ, הגעלת כלים, הלכות ליל הסדר, הלכות יו"ט וחול המועד, ועדיין לא אמרנו את ההכנה לפסח כשה אין אפשר להשאיר את הכל לרגע האחרון?

להלן כמה הלכות חשובות

"אין נופלין על פניהם בכל חודש ניסן, ואין אומרים 'צדקתך' בשבת במנחה, ואין מספידין בו, ואין מתעניין בו..." (שולחן ערוך תכ"ט, ב).

נוהגים שלא לאכול מצה תראש חודש ניסן עד לליל הסדר, ובודאי הקפדה יתירה מזמן בדיקת חמץ.

קמחא דפסחא: "זמנה לקנות חיטים ולחלקם לעניים לצורך פסח." (קיצור שולחן ערוך תכט, א - הרמ"א שם)

חודש ניסן

רובו של חודש ניסן נתברך בימים של קדושה. בראש חודש ניסן הוקם המשכן (שמות מ, ז).

הנשיאים: החל מראש חודש, שבו הוקם המשכן, התחילו נשיאי שבטי ישראל להקריב קרבנות במשך 12 יום, נשיא ליום. על כן מתחילים לומר מ"ח ניסן: "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן", המקריב הראשון, וכן הלאה, בפרשת "נשא" (במדבר ז), וביום י"ג בניסן מסיים בפרשת בהעלותך

מתחילת הפרשה עד "כן עשה את המנורה". ובקהילות החסידים אף נוהגים לקרוא אותם בספר תורה. (משנה ברורה תצה, ח).

וכלל הוא, כי יום שאדם מקריב בו קרבן, הוא נוהג בו יום טוב. נשיא ליום, נשיא ליום הביא את קרבנו ויומו נחשב יום טוב לכל השבט. הרי שנים עשר ימים. י"ד בניסן, שבו הקריבו את קרבן הפסח, אף הוא יום טוב בגלל קרבנו. ושבעת ימי הפסח (ובחול"ל שמונה ימים) ימי חג הם. והיום שלאחר החג הוא אסור חט, שגם בו נוהגים יום טוב (שולחן ערוך אורח חיים סימן תכט סוף ב). הרי שרוב החודש יצא בקדושה, ויתירה מזו הובא בכף החיים (סי' תכט ס"ק כא) שחנכת בית המקדש שלעתיד לבוא יהיה שבעה ימים לאחר החג - כך שימי כל החודש הם בקדושה.

לכן נוהגים בכלול מנהגים של ימים בקדושה: אין אומרים תחנון בחודש ניסן ואין אומרים בו בשבת אב הרחמים ולא 'צדקתך', אין מספידים בו ואין אומרים צידוק הדין. כן אין קובעים בו תענית, אבל הבכורות מתענים בערב פסח, וחתן מתענה ביום חופתו אפילו בראש חודש ניסן (מפני שהוא יום תענית צדיקים, שמתו בו נדב ואביהוא, ראה שולחן ערוך אורח חיים סימן תקפ), וכן מתענים בו תענית חלום.

אף שאין אומרים תחנון בחודש ניסן, נוהגים האשכנזים לומר 'א-ל ארך אפיים' (בשני וחמישי) ו'למנצח', אבל בעדות המזרח אין אומרים אותם בכל יום שאין אומרים בו תחנון.

בני ספרד לא יתוודו כל החודש בקריאת שמע שעל המיטה (שו"ע תכב, ב). הם גם לא אומרים מזמור... יענך, ולא 'תפילה לדו'. מזמור לתודה אומרים אפילו בחול המועד (חזון עובדיה ב, ה).

דיוקי תפילה

צבי שביט (שטרן), שילה
zviaya@gmail.com

מה קרה לו?

בתפילת העמידה בשחרית של שבת, מתחילים אנו במילים: "ישמח משה במתנת חלקו, כי עבד נאמן קראת לו כליל תפארת בראשו נתת לו בעמדו לפניך על הר סיני...". והנה, במעט תשומת לב ניתן להבחין כי המילה 'לו' השניה, מיותרת לכאורה. מאחר ונאמר "כליל תפארת בראשו נתת", אין צורך לומר שוב פעם לו. ואכן, בחלק מהנוסחאות, לא מופיעה המילה לו.

אולם, עדיין ישנן נוסחאות מתקופת הגאונים שבהן נכתב פעמיים לו, האם יתכן ומדובר בטעות?

לא - ההסבר הוא פשוט: למנהגם של הללו המשמיטים את המילה לו השניה, יש לפסק את התפילה כך: "ישמח משה במתנת חלקו, כי עבד נאמן קראת לו, כליל תפארת בראשו נתת, (מת?) בעמדו לפניך על הר סיני..."

ואילו למנהג השני והמקובל יותר, צורת הפיסוק הינה שונה: "ישמח משה במתנת חלקו, כי עבד נאמן קראת לו, כליל תפארת בראשו, (אין והיכן הגיע אליו? כאשר -) נתת לו בעמדו לפניך על הר סיני..."

מה שכלל הנראה התרחש במרוצת השנים הוא; שהתקבלה גרסת סדור רב עמרם גאון, אך הנעימה (ובעקבותיה גם הפיסוק השגוי בסידורי התפילה) נותרה על פי הנוסחאות האחרות.

כך שלמעשה; אלמלא הפיסוק הנכון, המשמעות האמיתית אובדת לחלוטין.

על כך ניתן לחתום במליצה מלשון ההגדה; "מה העבודה הזאת לכס? - על שום מה יגעים אתם בעיסוק סביב פיסוק התפילה? - והמננה לכן הוא: "לכם ולא לו" - עבודת הפיסוק הזאת מיועדת 'לכם' ובעבורכם, כדי שלא' תשגו בהגיית ה' לו'.

נמסר ע"י הרה"ג ר' אריה וואהל שליט"א רב דקהל סדילקאב.

בדרכי חייני

לעילוי נשמת הרב אורי דסברג ז"ל

חיים במהירות טיסה...

"בכל דרכיך דעה" הרב קוק במסר אביך מסביר את העיקרון הפשוט שבכל דבר שאתה עושה שם הקב"ה נמצא, ולא צריך לנסות להיות בשני מקומות בבת אחת. "זמן תפילה לחוד וזמן תורה לחוד" כשאתה מתפלל תבקש את ה' דרך התפילה וכשאתה לומד תורה תבקש את ה' דרך התורה, לא צריך לערבב בין השלבים. ומסיים הרב את הפסקה "וכשאתם פועל איזה דבר של שלמות, בין במחשבה בין במעשה, צריך לשמוח בחלקו ולא ירדוף אחרי דבר אחר..."

"אלה פקודי המשכן". האמצעים להקמת המשכן באו מבני ישראל: "ויקחו לי תרומה... ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". שאלו במדרש: "מי שנאמר בו 'לה' הארץ ומלואה' הוא צריך לבשר ודם; אלא שחומד לישראל לשרות שכינתו בהם, כאב שמחמד לבניו, לכן נאמר ויקחו לי - וכבוד ה' מלא את המשכן - וכבוד ה' נמצא בכל מקום.

פעם החיים היו הרבה יותר קשים: יום כביסה, יום גיהוץ... אדם היה עובד בשדה במקור על ליל אבל היה זמן פנוי. ואילו היום, שהחיים הרבה יותר קלים והכל אוטומטי ומהיר, אנחנו מרגישים שאין זמן לנשום. העבודה לא נגמרת במשרד, היא הולכת איתך לנסיעה, מגיעה איתך הביתה. הפלאפון לא מפסיק לצלצל, זה כמו מירוץ אין סופי... אני חושב שנקודת ההבדל נעוצה ביחס שלנו לכל שלב במהלך היום, אנחנו צריכים להיות שם ולא לנסות להספיק את השלב הבא. תפיסת המבט הזאת משנה את כל צורת החיים, את השהיה בבית ואת הנסיעה בכביש. במקום לנסות כל רגע לעקוף עוד רכב, "לגנוב" עוד רמזור, נשב בנחת בכיסא המרופד של הרכב עם מיזוג אויר, נהיה בדרך.

שנזכה להפגש עם הקב"ה בכל דרכינו.

יאיר גנץ, ישיבת מעלה אליהו תל-אביב

על משפט וכלכלה בפרשה

מנחם דסברג

עניני מס

הַעֲשִׂיר לא-יִרְבֶּה וְהַדֵּל לא יִמְעִיט מִמִּחְצֵית הַשֶּׁקֶל (ל, טו) - ישנם מספר סוגים של מיסים אותנו אנו נתבעים לשלם; מיסים ישירים, המוטלים על האדם ביחס להכנסותיו ולרווחיו, דוגמת: מס הכנסה, מס שבח ועוד ומיסים עקיפים, שאדם מחויב בהם דרך צריכתו, קניותיו והנאותיו, דוגמת: מע"מ, מס קניה, מכס וכד'. גובה התשלום תלוי בסוג המס ומקובל לחלקו בעיקר למס פרוגרסיבי, ששיעורו משתנה ככל שהבסיס עליו הוא מחושב גדל (לדוגמא: שיעור מס ההכנסה גדל ככל שההכנסה גדלה) או למס נייטרלי ששיעורו קבוע, כמו: מע"מ, ששיעורו קבוע ללא תלות בגובה המוצר או השרות הנקנים. כספי המיסים משמשים בעיקר למימון הוצאות ציבוריות. את כספי מחצית השקל שניתנו למקדש ניתן לסווג כמס ישיר נייטרלי. הם שימשו, מעבר לקניית קרבנות ואחזקה שוטפת של המקדש, גם לצרכים ציבוריים נוספים. כך שנינו במסכת שקלים (פ"ד, מ"ב): "ואמות המים, וחומת העיר ומגדלותיה, וכל צורכי העיר באים משיירי הלשכה", דהיינו: לאחר שהוציאו את ההוצאות הדרושות לכל צרכי המשכן ונותר כסף בלשכה (החדר אליו היו אוספים את מעות מחצית השקל) - היו משתמשים בכסף זה לתיקון צרכי העיר ירושלים. בזאת היתה ירושלים שונה משאר עיירות, שצרכיהן מוטלות על תושביהן, שכן ירושלים לא התחלקה לשבטים ושירתה את כל ישראל. כאשר קיים "מוצר ציבורי" כזה שכל הציבור נהנה ממנו אך לא ניתן לגבות תשלום ישיר עבור השימוש בו - מקובל לממן את עלויותיו מכספי כלל משלמי המיסים. דוגמאות נוספות ל"מוצרים ציבוריים" כאלו הם: בטחון, חינוך חובה, בריאות ממלכתית ועוד.

סיפור ומעשה ומוסר השכל

"לא תבשל גדי בחלב אמו" (לד, כו)

שבעים שנותיו של רבי שמואל ברנבית ירושלים, מהיום פרק מופת במסכת מהותה של מנהיגות תורנית.

פקחות עצומה - מחז, ענוה וספלות רוח - מאידך. שני סמליו המובהקים של רבי שמואל סלט, שליו אותו כרבה של ירושלים במשך שבעים שנה, עד לשנת תרס"ט.

שנים רבות אחרי פטירתו היו אפופים ישישי ירושלים בערגה בלתי מוסברת - כאשר הם סחים אודותיו של מי שכהונת הרבנות בירושלים נפלה עליו למורת רוחו, בעל כורחו.

ואולם לכשנטל על עצמו את התפקיד הרי ראה עצמו כעבד, שכל כולו, חייו ובריאותו, ימיו ולילותיו משועבדים. רבי שמואל נתן לה, לירושלים עיר הקודש, את כל לבבו, נפשו ומאודו. נהוג לסבור כי "מאודך" זהו שמו. כך היא האמת, בדרך כלל אצל אותם שממונם חביב עליהם יותר מגופם.

אך הפירוש הנוסף של "מאודך" הוא הדבר החביב ביותר על האדם, ובודאי כשעסקין בחשיבות מילה זו אצל רבי שמואל. הרי התורה היתה מושב חייו, תמצית מאודו. הוא נודע כשקדן עצום בתורה, אולם בתוקף תפקידו כרבה של ירושלים, נאלץ לעסוק בכל ענייניה, קטנים כגדולים. הוא הקריב את הדבר היקר ביותר בחייו: את הזמן!

ירושלים של אז, על צורתה ויסוריה, זקוקה היתה ליד מלטפת, לחסד ורחמים.

בבוקר ז' באדר, נכנסה לחדרו של רבי שמואל סלט, אשה שהתפרנסה מבישול מאכלים לשמחות, חרדה היתה נסוכה על פניה, בקול רועד סחה לרבה של ירושלים על האסון שאירע: תוך כדי הכנת האוכל לסעודת ההילולה של משה רבינו האמורה להיערך, כמדי שנה, על ידי אנשי "החברה קדישא" - התהפך כד החלב וכל תכולתו נשפכה לתוך התבשיל. לאנשי החברה קדישא - לא יהיה במה לטבול את צומם, אנה היא באה? נחרדה האשה.

רבי שמואל האזין בקשב, לבו נחמץ על צערה של בת ישראל - קודם לכל, שיגר את אחד ממקורביו שיבדוק את כמות החלב שמצאה את מקומה מחוץ לסיר, על השולחן והרצפה. הוא ערך את החישוב והגיע למסקנה הבלתי נמנעת: יש בכמות החלב שהתערבה כדי לאסור את התבשיל, אמנם, מדובר במקום "הפסד מרובה", גם "שעת הדחק", אולם ההלכה בנידון ברורה וחותכת: התבשיל אסור מדין תערובת בשר בחלב.

"לכי לביתך" אמר רבי שמואל למבשלת, "שובי לכאן בעוד שעה".

מיד לאחר שיצאה שלח לקרוא לחלבן, לכשהגיע, סגר רבי שמואל את הדלת במפתח ובראבע עינים בקשו בכל לשון של בקשה שיגלהו, רק לו, כמה מים הוא נוהג למהול בתוך החלב? החלבן בא במבוכה אולם רבי שמואל הוסיף להפציר בו עד שיגלה לו רז זה.

חישב רבה של ירושלים ומצא, כי לאחר שהתרבה שיעור המים, הרי בטל החלב בשישים, והבשר מותר באכילה. נשמה המבשלת לרווחה, ולאנשי החברה קדישא היה תבשיל כשר לסעודה שלאחר הצום. (לקוח ממורשת אבות)

העלון הוקדש לזכר ולע"נ

זלדה

בת משה כהן ז"ל

נפטרה ב-י"ט באדר תש"ז.

יהי זכרה ברוך!